

Színházi sajtóper Szegeden egy vásárhelyi bírálat miatt

eredménye: az ország egyik legjobban felszerelt és állandó fejlődés előtt álló intézménye lett a szegedi tüdőbeteg gondozó. A tüdőbeteg otthon fekvősarnokának és az ujszegedi tüdőbeteg ház fenntartásának együttes költsége 80.397 pengő. A gyermektüdőbeteg gondozók fenntartási költsége 14.000 pengő.

A mentőállomás

A városi mentőállomás kitünően szervezett, jó felszereléssel és mindenkor a legnagyobb elismerésre méltó ügyességgel látja el feladatát. Ennek az intézménynek fenntartása 32.000 pengőjébe kerül a városnak. Négy száz pengőt fizet ki a város egy új hullaszállítókosáért. A város bel- és külterületén a mentőszolgálat ellátása, a vízimentő szolgálat fenntartása és egyéb kiadások végösszegeként 25.000 pengőt fizet ki a közület. A mentőállomás céljait szolgáló épületek fenntartása és javítása 6500 pengőbe kerül.

Fertőtlenítő, járványkórház és a kutak fenntartása

A fertőtlenítő intézet fenntartásával kapcsolatos személyi kiadások közel 5000 pengőre rúgnak. Az épület fenntartása 1000 pengőbe kerül. Szén és tüzifa beszerzése 2285 pengőt emészt fel. A villanyszámla 432 pengőt tesz ki egy évben. Az olaj és egyéb gépi anyagok beszerzésére 300 pengőt fordítanak. A fertőtlenítésnél használt egy elfogató díja évenként 5840 pengő. A napszámdíjak 2518 pengőt tesznek ki. A telefonköltség 150 pengő. A fertőtlenítőszer és eszközök beszerzésére 300 pengőt fordítanak. Erdekese, hogy a fertőtlenítő intézetben csaknem a legkisebb tétel a fertőtlenítőszer beszerzésére fordított költség-előirányzat. A végösszeg 16.546 pengő.

A járványkórház fenntartására 39 ezer pengőt költ a város. A legnagyobb tétel itt az étellemezési kiadás: közel 16.000 pengő. A mosatás személynként és naponként 1,35 pengőbe kerül, ez egy esztendőben 1200 pengőt tesz ki.

A rókusai vásártéren új illemhelyt állíttat fel a város. Ennek költsége 1000 pengő. A Szegeden levő kilenc illemhely karbantartási költsége 2700 pengőt tesz ki. A város kezelése alatt álló Szent István-téri és ujszegedi illemhely kezelési díja 1000 pengő.

Ezeket az összegeket irányozták elő közegészségügyi kiadásként erre az esztendőre a város költségvetésében. A kiadások végösszege 455.298 pengő; megközelíti a félmillió pengőt. Ha ehhez hozzávesszük az állategészségügyi igazgatási kiadások 25.559 pengős tételét, a marhalévékeléssel kapcsolatos 10.000 pengős kiadást, a tevényészállatok beszerzésére fordított 32 ezer pengőt, amelyet ugyancsak a közegészségügyi rovatban könyvelnek el, akkor jelentős mértékben túl is haladták már a félmilliót. Ezekben a közegészségügyi kiadásokon kívül vállalta a város a külterületi kutak karbantartási költségeit is, amelyek 1100 pengőt tesznek ki.

(A Délmagyarország munkatársától)
Színházi sajtóper tárgyalt csütörtökön a szegedi törvényszék. Kardoss Géza szinigazgató indította a sajtóper az ért. a tudósításért, amely Hódmezővásárhelyen nincsenek megelégedve a Kardoss-társulattal cím alatt jelent meg augusztus 13-án a Délmagyarországban. A nyári szezon idején — mint emlékeztet — a szegedi szinistársulat Vásárhelyen szerepelt és ottani teljesítményéről, előadásokról a vásárhelyi Ujhirek című lap összefoglaló beszámolót közölt. Ezt a bírálatot vette át Szász Ferenc hírlapíró, a Délmagyarország munkatársa és a vásárhelyi megállapításokat néhány kommentárral látta el, tekintettel a közeledő szegedi kapunyitásra. A vásárhelyi lap többek között a következőket írta:

»A zenekar gyenge. Kórus a szó teljes értelmében hiányzik a szinpadról. A szeptemberi szerződés lejártakor elmegegy Antal Ila, Jurik Julesi, Fogarassy Mária, Almássy Judith, Szokoly Gyula, Zách János és Márky Géza. Legalább is előttünk még sűrű homály fedi — folytatta a vásárhelyi lap —, hogy a tömegesen távozó színészek helyébe kik jönnek majd. Lehet, hogy ezt a drága jó direktorunk sem tudja még, mert az új szerződések körül nagy a bizonytalanság... Attól lehet tartani, hogy ismét jönnek majd a további kísérletek és a kísérleteknek megfelelő silányabbnál silányabb darabok... A vásárhelyi szívek teljes szeretete unja már ezt a játékot és szeretne már végre színházat és szinistársulatot látni, mert hiába kedvesek és tehetségesek a jelenlegi társulat tagjai — folytatta az Ujhirek —, ha hiányzik mögüjük minden kellék és három hét múlva újra élvezhetjük a próbára bocsájtott színészek esetléseit és bottlásait. Hiszszük, hogy mindezeket a szinügyi bizottság is észrevette az első hétben — fejezte be beszámolóját vásárhelyi lap-társunk. Szász Ferenc, amikor ezeket a sorokat át idézte, a következő megjegyzésekkel töltötte be a vásárhelyi hangokat: »Vásárhelyi lap-társunk cikkéből kiténik, hogy az az üzleti politika, amelyet Kardoss igazgató a művészi programmal szemben mindig előtérbe helyezett, Hódmezővásárhelyen még fokozottabban érvényesül, mint Szegeden. A »kicsi társulat, kicsi rezsi, nagy bevétel« elvre azonban a vásárhelyiek hamar ráismertek. Mindenestre szegedi illetékesek előtt sem lehet közömbös a szegedi szinistársulat díctelen vásárhelyi szereplése. Nem engedhető meg — fejezte be megjegyzéseit Szász Ferenc —, hogy a szegedi szinikulturát a szomszédvárosban kompromittálják.«

A vásárhelyi kritika átvétele és a kommentár miatt Kardoss igazgató sajtóper tárgyalt Szász Ferenc ellen sajtó útján elkövetett rágalmozás és hitelrontás címen. Feljelentésére a hitelrontási ügyben az ügyészség képviselte a vádat, míg a másik ügyet a főmagánvádló vitte. Mindkét ügy tárgyalását csütörtök délelőttre tűzte ki a szegedi törvényszék. A büntetőtanács előtt tanúként megjelent Endrey Béla vásárhelyi polgármester, dr. Pálffy György kultúratanácsnok és Bittó József bankigazgató, vásárhelyi szinügyi bizottsági tag. A közzéadás ügyben a vádat dr. Komlóssy Albert ügyész képviselte, Szász Ferenc hírlapíró védelmében dr. Dettre János jelent meg, megjelent a teremben Kardoss igazgató is, akit a bíróság előtt dr. Némethy Sándor képviselt.

Dr. Rónai Dezső, a büntetőtanácsban elnöklő törvényszéki bíró megnyitotta a főtárgyalást, utána szót kért dr. Dettre János védő és indít-

ványt tett abban a kérdésben, hogy a törvényszék rendelje el azonnal a két ügy egyesítését, mivel azonos cikk van mindkettőben vád tárgyává téve és azonos bizonyítást is kell lefolytatni. Az egyesítés elrendelésével nem kellene szükségtelenül kétszer is lefolytatni a bizonyítást.

Dr. Némethy Sándor Kardoss Géza képviselőjében ellenezte a két ügy egyesítését azzal az indoklással, hogy annak perjogi akadályai vannak, Szerinte nincs alap és ok arra, hogy a közzéadás és főmagánvádas ügyet egyesítsék és semmi akadály nem lesz a bizonyítás esetleges megismétlésének.

Dr. Komlóssy Albert ügyész kijelentette, hogy a vádhatóság részéről nem ellenzi az egyesítést, mert annak nem látja semmi akadályát.

Mielőtt a jogkérdésben tanácskozárra vonult volna vissza a törvényszék, Rónai elnök felszólítást intézett a felekhez, hogy nincs-e lehetőség a békés elintézésre. Kardoss Géza igazgató a kérdésre a következőképpen válaszolt:

— Kérem szépen szeretném, ha a bíróság döntene most már, hogy meddig terjedhet a jogos kritika határa.

Dr. Radnóti szavazóbíró: Igazgató ur, nehéz időköt élünk, amelyek talán nem alkalmasak a pereskedésre. Ön úgy érzi, megsértették, de a békés elintézés éppen olyan, mint a bíróság ítélezne. Más ügy is szerepelt már a törvényszék előtt, amelyet békésen sikerült elintézni.

A vádlott Szász Ferenc hírlapíró a maga részéről kijelentette, hogy részéről nincs akadályja megjelölő formában a békés elintézésnek. Kardoss igazgató ekkor megbeszélésre vonott el képviselőjével, amely után dr. Némethy Sándor a következőket mondotta:

— Csak olyan nyilatkozatot fogadjunk el, amelyben a vádlott töredelmesen kijelenti, hogy bűnösnek érzi magát, beismeri, hogy bűncselekményt követett el...

Dr. Dettre János: Ilyen módon ne is tessék folytatni!

Dr. Némethy: Ilyen elégtételnek kell lennie.

Szász Ferenc: Arról szó sem lehet, bűnösnek nem érzem magam, azt elismerem, hogy egyes kitételek erősek voltak és azokról hajlandó vagyok kijelenteni, hogy azokat sajnálom.

Kardoss Géza: Kérem szépen én 22 éves szinigazgató vagyok, az egyetlen, aki ilyen hosszú időn át igazgató vagyok ma is, akkor hajlandó vagyok a békés elintézésre, ha megkapom azt az elégtételt, amelyet meg kell kapnom...

Radnóti szavazóbíró: Nem ismerek olyan esetet a sajtóperek történetében, amelyben a vádlott hírlapíró nyilatkozatot adott volna arról, hogy beismeri bűnösségét...

Szász Ferenc: Azt hajlandó vagyok kijelenteni, hogy akartam Kardoss Gézát személyében bántani.

Ekkor a hallgatóság padsoraiból szólásra jelentkezett Endrey Béla polgármester és kijelentette, hogy mindenképpen érdeke volna az ügy békés elintézésére. A mai időkben a közzéadás, egy város ügyeinek vezetése nem olyan könnyű, hogy ismételtlen eltávozzon a polgármester. Helesnek tartaná a békés nyilatkozatot, akkor neki sem kellene ismételtlen megjelennie a törvényszék előtt és nézete szerint is egy nyilatkozat ugyanolyan elégtételt jelent, mint az esetleges bírói ítélet.

A tanács ezután szünetet rendelt el, amely alatt a felek képviselői újabb

tanácskozást tartottak, végül is a következő nyilatkozatot szövegezték meg:

NYILATKOZAT

»Alulírott kijelentem, hogy a Délmagyarország 1941. augusztus 13-ai számában »Hódmezővásárhelyen nincsenek megelégedve a Kardoss-társulattal« című cikket téves információ alapján írtam s az abban foglaltakról sajnálkozásomat fejezem ki és miután Kardoss Géza igazgató urat becsületben megbántani nem akartam, tőle bocsánatot kérek. Szeged, 1942. február 12. Szász Ferenc hírlapíró.«

Amikor a tanács ismét bevonult, Rónai elnök felolvasta a nyilatkozatot. Endrey polgármester kijelentette, hogy helyes az ilyen módon való elintézés, mire a nyilatkozatot a gyűzőkönyvhöz csatolták a vádlottnak azzal a kijelentésével, hogy az megjeleNIK a Délmagyarországban. Dr. Komlóssy ügyész ezután bejelentette, hogy ilyen körülmények között a vádat el-éjti a hitelrontási ügyben. A főtárgyalás azzal végződött, hogy a nyilatkozat alapján a törvényszék megszüntette a további eljárást.

A hivatal

A hivatal nagyon nagy szó lett nemcsak napjainkban, hanem a múltban is. Jelentette a biztosnak hirdetett fixet, azt a lényegtelen csekélységet, amelybe kapaszkodva mellőztettek a nagyobb kilátású szabad pályák. Sok szellemi élet, reménység préselődött bele és lankadt el ezekben a keretekben. A fix ellen, mióta világ a világ, még mindenki panaszkodott, viszont éhen halni mellette senkit sem tapasztaltunk. Ellenben ismertünk igen élénk életű embereket, akik szívetre adtak túl néhány száz, esetleg annál is több holdjukon s szerény hivatalba lépve egész rendes életmódhoz szoktak a sokkal kevesebből.

Tisza Kálmán idejében kezdődött a hivatal, meg a fix aranykora, vezetett földesurak, önmagukból meríteni képtelen kényelmesek, kétkézi mesterségüket restellő iparosok a hivatalok felé gravitáltak, hogy legalább egy téglával építsék ki a középosztály felé vezető utat.

Igy lehet mérteni azt az agyafurt fickót, akit Somlyódy Istvan néhai járásbíró hempergetett meg a keresztkérdések zsemlemorzájában.

Volt a lelkiismeretén holmi szeledebb sikkasztás, meg magántulajdon elleni közömbösség is, rábizonyult továbbá némi homályos múlt, minek okából azt mondja István bíró.

— Biz ez hathónapi fogház, meg háromévi hivatalvesztés. Magának ezek után még csak egy szava lehet, jlesen hogy belenyugszik-e, vagy fel-lebbez?

A férfiun előre lép egyet és azt mondja.

— A hat hónapban megnyugszom, de a hivatalomat nem engedem bántani.

— Ejnye már nó, csodálkozik Somlyódy. Aztán mi a maga hivatala?

— Suszter vagyok, kérem szépen.

Somlyódyból nem hiányzott a jó humor, megragadta most is a kínálkozó ziccet.

— Hallja-e atyámia, hosszú bírói pályámon maga az első hivatalnok, aki beismeri, hogy suszter. Mert a java tagadni szokta azt körömszakadtáig.

Megértette a delikvens aggodalmát is, sietett megnyugtani.

— Attól fél, igaz-e, hogy majd nem folytathatja az iparát.

— Persze hogy attól.

— Folytathatja amig erővel bírja, de nem lehet, teszem azt, képviselő.

— Akkor megnyugszom abban is, én már ugyse változtatok mesterséget.

13-06

a Délmagyarország
telefonszáma

Baross-etteremben ma este halászlé, roston sült ponty, turócsusza. Fátyol Jancsi és zenekara muzsikál. Magyar énekesnő énekel. 165 Tulajdonos Cserey Józsefné.

Bob